

Kopti / ΜΕΤΝ̄ΡΕΜ̄ΝΧΗΜΙ Metn̄rem̄khēmi

latinisatsioon: KNAB 2001-07-17

1	ⲁ ⲁ	a	12	Μ Μ	m	23	Ψ Ψ	ps
2	Β Β	v	13	Ν Ν	n	24	Ω ω	ō [o:]
3	Γ Γ	g [k]	14	Ξ ξ	ks	25	Ϡ Ϡ	š [ʃ]
4	Δ Δ	d [t]	15	Ο Ο	o	26	Ϙ Ϙ	f
5	Ε ε	e	16	Π Π	p	27	ϙ ϙ	h
6	Ζ ζ	z [s]	17	Ρ ρ	r	28	Ϡ / ϡ	x ^A [x]
7	Η η	ē [e:]	18	Ϛ Ϛ	s	29	Ϝ Ϝ	ḏ [dʒ]
8	Θ θ	th [t ^h]	19	Τ τ	t	30	Ϟ Ϟ	q
9	Ι ι	i [i:]	20	Υ υ	u [u:]	31	Ϡ Ϡ	ti
10	Κ κ	k	21	Ϙ Ϙ	ph [p ^h]			
11	Λ λ	l	22	Χ χ	kh [k ^h]			

^A Esimest varianti kasutatakse Al-Buḥayrah', teist Akhmīmi murdes.

Märkused

1. Tähe peal esinevat pikkuskriipsu (Ṣaʿīdi murdes, mis on kirjakeele aluseks) märgitakse latinisatsioonis samuti: ḠPM̄NHME ḡṣṣm̄ḡkēme. Kui pikkuskriips on e, ē, o ja ō peal, siis asendab latinisatsioonis pikkuskriipsu graavis: è, è̄, ò, ò̄.
2. Dierees (¨) märgib uut silpi alustavat i-d ja u-d: ΕΡΟῖ eroï.
3. Apostroof (´) märgib fonoloogilise sõna ja kliitiku lõppu: ΕΡΩΔΝΤΒΑΩΡ´ ΔΩΚΔΚΕΒΟΛ`ΔΝ` eršantvašor' aškakevol'an´.
4. Tsirkumfleks (^) märgib vokaali peal iseseisvat silpi: ΤΗḐΒΕ tēēve.
5. Muid märke peale pikkuskriipsu kasutatakse harva. Tavaliselt ei eristata ka suur- ja väiketähti.

Egiptuse, kopti ja heebrea transkriptsioonide võrdlus

Egiptuse						Kopti		Hbr	
KNAB	WWR	[IPA]	EL	KH	ENE	KNAB	EL		
ⲅ (3) ^A	ⲅ	ʔ	a	ⲅ	ⲅ	(a)	'		
Ⲉ	Ⲉ (i)	i, j	ā	Ⲉ	Ⲉ	(i)	,		
Ⲭ	c	ʕ	ā	c	c	..	‘		
Ⲯ	y	..	i	j	..	..	y		
Ⲱ	w	u, w	u	w	w	(u)	w		
Ⲳ	b	b	b	b	b	v	b		
Ⲵ	p	p	p	p	p	p	ḑ		
Ⲷ	f	f	f	f	f	f	p		
Ⲹ	m	m	m	m	m	m	m		
Ⲻ/ⲻ	n (l)	n/l	n	n	n	n	n		
Ⲽ/ⲽ	r (l)	r/l	r/l	r/l	r	r, l	r/l		

h	h	h	h	h	h	h	h
ḥ	ḥ	ḥ	ḥ	ḥ	ḥ	..	ḥ
ḫ	ḫ	x	kh (χ)	..	ḫ	<u>x</u>	ḫ
ḥ	ḥ	ç?	..	..	ḥ	..	..
s	s (< z)	..	s	s	s	s	s
ś	s	s	s	ś	ś	..	ś
š	š	ʃ	sh (ś)	ś	š	š	š?
k	k	k	k	k	k	k	k
q	q	q	q	ḳ	ḳ	q	q
g	g	g	ḳ	g	g	g	g
t	t	t	t	t	t	t	t
d	d	d	ṯ	d	d	d	ṯ
ṯ	ṯ	tʃ	th (θ)	t	ṯ	ti	ṯ
<u>d</u>	<u>d</u>	dʒ	tch (tʰ)	ṣ	<u>d</u>	<u>d</u>	<u>d</u>
(e) ^B	..	(ε)	(e)	-	-	e	-
-	-	-	-	-	-	z	-
-	-	-	-	-	-	ē	-
-	-	-	-	-	-	th	-
-	-	-	-	-	-	ks	-
-	-	-	-	-	-	o	-
-	-	-	-	-	-	ph	-
-	-	-	-	-	-	kh	-
-	-	-	-	-	-	ps	-
-	-	-	-	-	-	ō	-

^A Et märgi kood tekkis Unicode'i alles võrdlemisi hiljuti, asendatakse sageli 3-ga.

^B e on tinglik, hääldusmugavuse saavutamiseks lisatav vahehäälik, mille tegelik esinemus egiptuse sõnades on teadmata.

Allikad

EL = Sir E. A. Wallis Budge. Egyptian Language. Lessons in Egyptian Hieroglyphics. Barnes & Noble Books, New York 1993, p. 31-32.

ENE = Eesti nõukogude entsüklopeedia, 2. kd. Tallinn 1987, lk 476.

IPA = International Phonetic Alphabet (< WWR).

KH = Wilhelm Spiegelberg. Koptisches Handwörterbuch. Heidelberg 1921.

WWR = The World's Writing Systems. 1996, p. 75 (egiptuse), 288 (kopti).